

IZHAJA VSAKI DAN

Ob nedeljah in praznikih ob 5, ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posredniški št. se prodajajo po 3 nvč. (6 stot.) v mnogih tabakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, Št. Petru, Pistoiji, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolmini, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele št. po 5 nvč. (10 stot.).

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 besede. CENE: Trgovinske in obrtne oglase po 3 st. mm, koncertne, zahvale, poslanice, oglase denarnih zavodov po 3 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljnia vrsta K 2. Mali oglasi po 3 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

na vse leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez dopolnane naročnine, se uprava ne ozira.

Naročnina na nedeljsko izdanje „EDINOSTI“ stane: celoletno K 5-20, pol leta 2-60

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in ne kopirajo se ne vračajo.

Naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 18 (Narodni dom)

Izdajatelj in odgovorni urednik **ŠTEFAN GODINA**. Lastnik konsorcijski lista „Edinost“. — Tiskalnik tiskarna konsorcijski lista „Edinost“ v Trstu, ul. Giorgio Galatti št. 18.

Peštne-hranilni račun št. 841-652. **TELEFON št. 11-57.**

Užigalice.

(Monopol ali davek?)

Ministrski svet je v svoji seji dne 19. avgusta sklenil, opustiti nameravano zvišanje davka na pivo in je finančnemu ministru dr. Bilinskemu naročil, naj poišče novih virov, iz katerih bi se mogli povečati državni dohodki.

Ta sklep ministrskega sveta je poročil celo vrsto projektov in med drugimi tudi predlog, naj država napravi ali monopol užigalic, ali naj užigalice obdači. Ta predlog je bil vzel finančno ministrstvo v pretres in danes je takorekoč že zagotovljeno, da bodo morale užigalice pomagati k povečanju državnih dohodkov in samo oblika, to je način, kako naj se to zgodi, še ni določena.

Projekt, ki ga sedaj študira finančno ministrstvo, ima že svoje nasprotnike. Eni se protivijo tako monopoliziranju, kakor obdačenju užigalic, ker so užigalice konsumno blago; drugi se protivijo vladnemu projektu, ker sedanjemu finančnemu ministru nočejo dovoliti novih davkov, dovolili pa bi jih brez zadržka drugi vladi.

Slednji ravnanje zgolj iz političnih nagibov in ne prihajajo tu v poštev; s prvimi pa bi bilo vsako prerokanje popolnoma brezplodno. Dejanske razmere so take, da država iz direktnih davkov absolutno ne more pokriti svojih potrebščin in da mora zato sežgati po indirektnih davkih in tudi po konsumnem blagu vsake vrste, naj so ti konsumni davki še tako malo simpatični.

Davek na užigalice ima med konsumnimi davki eno prednost: da plačujejo ta davek vsi sloji enako in da ne obremenja samo ubožnejših slojev, kakor davek na žganje in deloma tudi davek na pivo in na petroleje. Vsekako je bolje, da obdači državi užigalice, nego kako drugo konsumno blago.

Zaeniteni nemški nacionalni ekonom Adolf Wagner je nekoč zapisal, da je davek na užigalice „immer ein Zeichen grosser Not des Staates“. Država je v velikih stiskah in to je vlado napotilo, da skuša celo iz užigalic dobiti novih dohodkov. V takih razmerah ne bo preostajalo nič drugega, nego koncedirati vladi davek na užigalice, a samo davek in nič več.

Z vso odločnostjo in preciznostjo se moramo namreč izreči zoper projekt, naj bi se uvel državni monopol na užigalice tako, kakor je uveden na tabak in na sol, da bi torej imela država v rokah vso produkcijo in vso kupčijo z užigalicami. Državi sami bi monopol ne prinesel nobene večje koristi, nego je davek na užigalice, pač pa bi se z monopolom na škodo konsumentov, na škodo trgovine in na škodo industrijalnega in trgovinskega razvoja vseh dežela podprlo nekaj posamičnikov.

Za misel, naj se uvede monopol na užigalice, se najbolj zavzema dunajski „Länderbank“, ki je finančnemu ministru predložila posebno spomenico. „Länderbank“ ima v rokah 75% vse produkcije užigalic. Njej so se pridružili ostali fabrikanti užigalic, ki so imeli dne 6. t. m. na Dunaju shod, ter so se z verno zavzeli za monopol. Ta verna

„Länderbank“ in drugih fabrikantov užigalic je umljiva. Ako bi država uvedla monopol in prevzela samo produkcijo in razpečevanje, bi morala sedanje tovarne odkupiti in njih lastnikom odšteti lepe milijone. Nagib prizadevanju za monopol ima torej svoj izvor v želji po sijajni kupčiji.

Že uvedba monopola bi veljala ogromne milijone, dočim bi davek na užigalice ne prouzročal državi skoro nobenih stroškov. A tudi sicer bi imela država z monopolom velike stroške. V državnih podjetjih je režijska veliko dražja, nego v privatnih podjetjih. Prenehanje konkurence prouzroča vedno znatno podraženje delavskih sil, posebno še v državnih podjetjih, in otežkoča razprodajo. Avstrijska produkcija užigalic je dalje v veliki meri navezana na eksport, a da država podjetja v trgovskem oziru nikdar tako ne funkcionirajo, kakor privatna, to je davno spoznana resnica.

Izmed vseh držav ima samo Francija popolni, to je produkcijski in trgovski monopol na užigalice. A tudi Francija ga ni uvedla naenkrat, ampak polagoma in obnesel se ji je samo zato, ker ima razsežne kolonije, kamor lahko eksportira svoje izdelke, ne da bi se imela boriti s kako konkurenco. Takega monopola kakor Francija nima nobena država. Španska in Portugalska imata pač monopol, a dali sta produkcijo in prodajo v zakup. Grška kupuje samo v državni režijski užigalice in sicer v Avstriji, a je dala razprodajo v zakup. Nobena teh treh držav se ni upala sama prevzeti produkcije in razprodaje.

Ko je bila Italija v veliki finančni stiski in priislijena napeti vijak konsumnih davkov do skrajnosti, je vzel v pretres tudi misel o monopolu na užigalice. Toda spoznala je, da monopol, naj se izvršuje v lastni režijski ali naj se daje v zakup, ni za državo in za občinstvo nikdar tako koristen, kakor davek na užigalice in zato je z zakonom z dne 28. julija 1895 uvedla davek na užigalice in naložila tovarnam licenčni davek, ter izhaja pri tem kar najbolje.

Brez dvoma bi bilo tu v Avstriji za državno blagajno najbolje, da uvede davek na užigalice, ki se pobira potem kolkov (bandoles), na posamične škatlice. Dohodek bi bil siguren; edini strošek, ki bi ga imela država, pa bi bili kontrolni organi.

Izrekli smo se zgoraj zoper monopol. To velja za obe obliki monopola, tako zoper projekt, da bi država prevzela produkcijo in razpečevanje, kakor tudi zoper projekt, da bi država preglasila monopol, produkcijo in razpečevanje pa dala v najem morda „Länderbanki“ ali kakim drugi finančni veličini.

Kakor je posneti iz „N. Wr. Tagblatta“, je finančni minister še najbolj naklonjen projektu „Länderbank“, naj se proglasi monopol produkcije in razpečevanje pa naj se izroči v izvrševanje posebnemu podjetju. To je zakup, kakor je uveden samo v najbolj banekrotih evropskih državah, namreč v Španski in v Portugalski in ki ga Italija ni hotela uvesti, ker je bilo znano, kako škodo je imela Francija

z zakupom, predno je podržala produkcijo in razpečevanje.

Se vedno so nekoliko v veljavi besede, ki jih je zapisal Montequieu: „Gorje, kadar bodo zakupniki davkov veljali za dostojne ljudi!“ Podjetje, ki bi vzelo monopol na užigalice v zakup, bi seveda gledalo, da poveča kar najbolj možno svoj dobiček, kar se more zgoditi samo na škodo in na stroške konsumentov, na škodo trgovstva in na škodo zaposlenega delavstva. V slučaju zakupa bi bilo občinstvo in trgovstvo izročeno na milost in nemilost privatnim špekulantom, podjetništvu, ki hoče kar največ profitirati in zaslužiti in bi v tem slučaju trgovci in konsumentje trpeli še veliko več, nego če bi država izvrševala monopol v lastni režijski.

V poštev je pa vzeti še nekaj drugega, razen interesov konsumentov in trgovcev. Monopol pomenja, da se v zakupu „Länderbank“ ali kakakega drugega podjetja izroči produkcija in kupčija z užigalicami nemškimi rokami za vedno in da se spravi tem potom južne Slovence pri tako vsakdanjem konsumnem blagu v gospodarsko odvisnost od nemškega kapitala. Vse naše gospodarsko prizadevanje meri na to, da se osamosvojimo in pridemo do tega, da bomo vsaj potrebščin vsekdanjega življenja sami producirali. Le tako zamrsmo Slovani pomnožiti svoje narodno blagostanje. Zdaj pa nas hoče država za vedno izročiti izkoriščanju nemškega kapitala in nam za vedno onemogočiti osamosvojenje celo na polju tako priproste produkcije, kakor so užigalice, ki spadajo med najbolj vsakdanje potrebšotine. Vse razmere so danes take, da si Jugoslovani prav lahko ustanovimo svojo industrijo užigalic; ker je njih konsum med Jugoslovani v zadostni meri narasel in ker bi bili jugoslovanski užigalični industriji odprti trgi na Balkanu v vse drugačni meri, nego nemški, in ker imajo Jugoslovani po legi svojega teritorija dane vse pogoje, da si zagotovo izdaten eksport. Z monopolom bi bilo vse to za vedno uničeno in onemogočeno, od tod odločno nasprotovanje v katerem bomo kakor je razvidno iz „Slovenca“ popolnoma edini tudi s klerikalci. Finančni minister dr. Bilinski naj si misel na monopol kar iz glave izbije, ker mu že sedaj prorokujemo da bodo slovenski in hrvaški poslanci monopolnemu projektu z vso energijo nasprotovali.

Če že drugače ne gre, naj bo davek na užigalice — monopol pa Jugoslovani ne morejo dopustiti v nobeni obliki in na noben način.

„Veleizdajniški proces“ v Zagrebu.

(149. dan razprave.)

Zagreb. 19. IX.

Na predčerašnji populudanski razpravi je branitelj dr. Hinković zavrnil svoj obrambeni govor. Naglašal je, da to še nikakor ne zadošča, če je kdo občeval z revolucionarji, ampak obtoženco treba dokazati revolucionarne namene. In to s konkretnimi dejstvi. Tu pa je pred vami cel gozd vprašanj,

na katere državno pravdnštvo ne ve odgovora.

Glede dispozitivnega dela obtožbe je branitelj dokazoval, da je v vseh nje delih nejasna in meglena. Če vprašuje posamični obtoženelec: „Kaj sem zagrešil?“ — dobiva odgovor: „Sodeloval si z drugimi“. Tako postopanje dovaja do pravne negotovosti. Obtožnica inkriminuje pojme, ker jej primanjkuje faktov. Kjer ni dokazov, se tava, v megli abstrakcij in se na more ničesar prijeti. Taka obtožba ne more biti v podlago za obtožbo.

Na to se je baval branitelj z analizo individualne krivde obtožencev v posamičnih krajih ter je dokazoval manjšo vrednost velike večine prič. Pri tem je prišel govor tudi na vsenemško gibanje in italijansko iredento, ki proslavlja Oberdanka. Tu je prišlo do oistrega prerekanja med braniteljem in državnim pravdnikom, a predsednik je naravnost teroriziral branitelja, naj že enkrat zaključi svoj govor ter mu je zagrozil, naj se ne prepira z državnim pravdnikom.

Ali dr. Hinković se ni dal ugnati v kozji rog in je kakor sad tega procesa označil dokaz, da v Hrvatski živi jednoten narod, ki je s prebivalstvom Srbije identičen. Narodi ne gravitirajo na zunan, če se v lastni državi čutijo srečne. Raje bi bil državljan kakakega švicarskega kantona, nego pa Rusije. Če je stremljenje po narodnem in kulturnem jedinstvu zločin, potem bi moralo tu sedeti — ne 53, ampak 10 milijonov Srbov in Hrvatov!

Dr. Hinković je zaključil: Tu ni nikake veleizdaje. Vsa Evropa gleda na vas, ko se pripravljate, da izrečete razsodbo. Spominjajte se, da ste bratje teh ljudi! Stavite si vprašanje, kaj so zagrešili ljudje, ki jih hočete takoj hudo kaznovati. — Nič drugega ne vidimo, nego da so ti ljudje ljubili svojo narodnost, svoje srbske svetinje. Ne sejaite z razsodbo sementa sovražstva, sejaite seme ljubezni. Boginja pravice se predstavlja zavezanimi očmi in z mečem v roki. Vzemite jej obvezo z oči in potegnite jej meč iz roke in potisnite nanjo oljčno vejico! Vrnite jočete njihovim rodbinam (Votant Cekuš cinično: „Savoda, še nekaj...“), sinove materam, avdeonike oltarjem, obrtnike in trgovce obrti, poljedelce pljugu! In če vstržete tej prošnji ter izrečete odločilno razsodbo zavriška od veselja ves slovenskijug, zavriška 10 milijonov duš, ker se našim sovražnikom ni posrečilo, da bi razbili bratstvo med Hrvati in Srbi!

Predsednik razburjeno: Ne dovoljujem govoriti o tem. Državni pravdnik pa se je nervozno oziral na galerijo, od kjer je bilo čuti plaskanje.

Na današnji predpoludanski razpravi je začel govoriti branitelj dr. Budisavljević in je najprej razpravljal o evropski konstalaciji sploh, ter o konfliktu Srbije in Čnogore z našo monarhijo posebej! Govornik je hotel govoriti o tem procesu se stališča evrop. položaja. Na opomin predsednika naj govori k predmetu, je odgovoril branitelj, da je to politički proces in za to da mora go-

PODLISTEK.

Kam z njo?

Češki spisal Jan Neruda. — Poslovenil T. L.

„Preneumno,“ je pritrdila Ančika.

„Tako vendar napravite kaj — za boga — vprašajte kje, kar delajo drugi ljudje s slamo!“

Ančika je odhitela. Čez uro je prišla zopet. „Naj pripravnejše je baje sežgati jo v peči.“

„I, seveda — da se nista tega domislila že poprej! Torej sežgite jo!“ A, veste kaj? Pojdite po hiši izpraševat, če bodo kje pekli pogače in žele dobro razbeliti ognjišče? Morda kje splahnejo in poiskujejo peč, če kaj kadi — razumite?“

Ančika je odhitela zopet. Vrnila se je in naznanila, da nikjer ne bodo pekli pogač in da nikjer ne bodo poiskovali peči, če kadi. Sicer pa mora ona sedaj na trg in s takim sežiganjem se ne more igrati prej, nego zvečer. Pri tem mora človek lepo zraven sedeti. — No dobro!

Prišel je večer in sva povečerjala. Ančika je začela vlačiti slamo, zvijala jo v majhne snopke in jih metala v peč. Jaz sem sedel v sobi pri pisalni mizi in poslušal, kako je v kuhinji v ognjišču lepo vleklo in prasketalo. Kadil sem zadovoljno svojo viržinko — jaz imam tako prasketanje v peči naravnost rad,

Naglo se je oglasil ropot pred hišo. Glasovi ljudi zunaj, zvonjenje po hiši. Skočil sem kvišku in poslušal na hodniku, kaj se godi? Iz našega dimnika baje šviga ogenj in leta že po tretji strehi.

„Za boga, Ančika — nebahjte žgati! Hitro s to slamnico kam v sobo, in če pridejo na naju, delajte se kakor bi ne vedeli ničesar. Ali je ognjišče razbeljeno?“

„I, od teh par slamic — čisto mrzlo je skoraj!“

Niso prišli — hvala bogu! Ogenj je prenehal letati po strehah in ljudje na ulici so se čez kako uro razšli.

Puhal sem čmerno dim proti stropu. In zelo slabe volje sem legal zopet na tla. Nasledajno jutro me je zopet oživilo. Šel sem takoj ven, da bi poizvedel, kam naj dam slamo? Vprašal sem policaja. Vprašal postreščeka. Izpraševal vse znane gospe.

Stražnik je salutiral: „Tega ne vem.“ Postrežček je privzdignil kapo: „Prosim, tega ne vem.“ Gospe so rekly ena drugi: „Da, s takimi stvarmi je težko!“

„Dekle, dekle,“ sem rekel zopet Ančiki doma, „to je težava! — Ali kaj napraviti, tako je vendar ne pustimo! Ali znate delati škarnicele — ne? No, jaz vas naučim!“ In delala sva škarnicele in jih nametala s slamo. In ko jih je bil že lep kup, sem jih nabesal v žep, šel na sprehod in jih trosil, kjer sem hodil. Ta dan sem bil na sprehodu šestkrat. Drugi dan dvanajstkrat.

Delal sem tako štiri dni, ampak pokazalo se je, da sva ispraznila samo majhen del slamnice. In zračunil sem, da bi moral tako hoditi približno sedem mesecev.

Resnično, ni mi treba povedati, da sem že bolehal. Na nič drugega nisem več mislil. V glavi sem imel samo slamo, pred očmi tudi samo slamo. Tam v enem kotu sobe so stali trije otepi, tam v drugem kotu nesrečna slamnica in tam zopet ta dolga blazina z nalonsko — kam — kam obrniti oči? In kadar sem legal po noči na tla, sem kisel zmerjal, da je bila že sramota. Špal se nisem skoro nič več, vstajal sem zgodaj, še pred solnčnim vzhodom in sem letal na sprehod.

Na enem teh sprehodov sem opazil na ulici one vrčce, skledke in ponve, o katerih je slišal dragi čitatelj v začetku te povesti.

S temi vrčci, skledami in ponvami je stvar taka: Vsak Pražan sme imeti vrč, po naključju tudi skledo, in tudi ponev — tega mu nihče ne brani in za to tudi ni kazni. Ta še le pride, če se vrč n. pr. razbije — sedaj se začne! Kam z njim? Če si ga vrgel na dvorišče, sili te hišnik, da ga lepo nazaj vzameš. Če si ga vrgel na ulico, te zgrablja policaj. Če si ga vrgel na voz za smeti, ti ga vrača smetiščar, ne vzame ga niti za najlepšo napitnico, prepovedano mu je namreč strogo. — Dobro. Torej jemlješ vrč po noči, greš na ulico in ga postaviš neopazno — kamorkoli. Drugi dan ga smetiščar jemlje na voz, celo brez napitnine in je dobro.

Obšla me je nevarna misel. Kaj, ko bi po noči zgrabila z Ančiko slamnico, nesla jo? Tja za bližnji ogel in streela iz nje slamo! Na vsak način nelepa misel — neredna — proti zakonu — ampak priznavam: meni je ugejala! Človek postaja, ah, tako lahko malopriden!

Toda — jaz imam vedno malér. Naenkrat pride, bog ve odkod, patrolja. Hotela bo, da bi slamo nazaj vzel. Jaz se bom branil, napravim kak zločin z besedami, zgrabijo me, odpeljejo — in naenkrat izgubim svojo dosedanja državljanska brezmadežnost — sicer pa je to vse eno — jaz —

„Gospod — gospod“ — je pridirjala naenkrat Ančika v sobo — „že vem, kam s to slamo! Mlekarica — ta, ki stoji tam z vozom — jo jemlje baje rada, ker jo potrebuje doma za stelo v hlevu! Jutri jej jo damo!“

„Ali je to resnica?“

„Resnica!“

Kaj naj pripovedujem še naprej? To noč sem spal dobro. Naslednje jutro torej sva nesla jaz in Ančika slamnico k mlekarici, poprej jo je seveda Ančika vprašala, če sprejme najino darilo.

Bil je to krasen trenutek! Ko je mlekarica dala nama prazen žakelj nazaj, sem bil ves ginjen, poljubil sem jej roko, objel vroče njeno kobilo in se vrnil s solznimi očmi domov.

In doma sva grabila z Ančiko svežo slamo in jo tlačila v slamnico. In ko je bila zopet polna, sem zgrabil Ančiko in jel zvižgati. „Na tej loki zeleni“ in vrtela sva se skupaj okoli slamnice tako dolgo, da se je naju lotila vrtoglavica.

To je vsa historija, tako, kakor se je zgodila in kakor sem jo povedal. Lepa je in času primerna; zadovoljen sem z njo in končujem.

(Zvršetek.)

tak način ustvarjati prvo premiso za — bližnje pakiranje z Jugoslavlani! In začelo je slednjič grometi tudi v slovenskem taboru. „Piccolo“ pa se je „sili“, da bi bril norce iz Slov., češ, da hočejo strašiti s fantazmom velike slovenske agitacije, o kateri pa da ni ne duha ne slaha. Le potopi. Ali ta zasmehovana agitacija jim je kar čez noč zrasla preko glave, da našim ljubim sovražnikom kar po ušesih šumi.

Mari naj bi bili mi agitirali in protestirali tedaj, ko je bilo naide, da vlada ugodni našemu postulat in da nam da naše učiteljske v Gorici. Mari bi bili hoteli, da se tudi mi postavimo ob stran Bombiga (nomen est omen) e compagna bella da napovemo sodni dan in splošno ustajo vladi, ako se drzne onečastiti čisti (!) italijanski značaj Gorice. Vaš sodni dan smo preboleli v smehu. Kako močno pa je Italijanstvo Gorice in kako malo respektu imajo naši ljubi sosedje pred našo agitacijo, to ilustrira isti „Piccolo“ v istem članku, samo malo pozneje. Nič ne de, če se bje po svojih lažljivih ustah kjer pravi, da je župan Bombig precej, ko je izvedel, da mislijo gorški (ne Potemkinovi) Slovenci obdržati protesten shod letel (!!) k glavarju, prosit ga za božjo voljo pomoči in varstva pred „fantazmom della grande agitazione slovena“. Ta korak osvetljuje vso situacijo, vso numerično onemoglost italijanske klike v Gorici, katero poliva mrzel pot od strahu, še predno so se pokazali Slovenci s kako — leskoviko.

Tu vidimo zopet enkrat v nje nagoti, taktiko ultralaške irredentovske stranke, jo vidimo, kako se zaupljivo obrača do svoje „mačehe“ avstrijske vlade in kako v tej stranki vidi vse v redu in v skladu z — liberalizmom, ako svojim sodelovalcem ne bi hoteli dovoliti niti enega shoda.

Sedaj je gorškim Slovencem v narodno dolžnost, da sklenejo svoje vrste v eno falango nasproti tolikim sovražnikom. Nečemo, da bi se ponovil žalostni september. Naš boj bodi drugačen, v intenzivnem, koncentriranem delu za sveta narodna prava, za političko svobodo in gospodarsko neodvisnost! V tem znamenju bo Gorica — naša!

„Ugodnosti“ na naših železnih. Te dni sem prišel v spremstvu soproge na kolodvor v Rocolo. Na peronu nas je čakala cela množica. Vlak je prisopihal in se vstavil. — Potniki so začeli tekati in iskati prostora v voze med tem, ko je sprevednik vpil v nemškem jeziku — ki ga gotovo nikdo iz med novih potnikov ne umeje — in mahal z rokami. Posrečilo se mi je, da sem se v tem diranju vnel na stopnice voza, med tem, ko je soproga bila še na tleh. Vlak se je že pomikal dalje in le s silo in v največji naglici se mi je posrečilo potegniti soprogo za sabo! To je ena.

Vozil sem se po progi južne železnice. Namenil sem bil izstopiti v Divači. Medpotoma pa sem se premislil in prosil sprevednika, naj mi preskrbi vozni list od Divače do Trata. Sprevednik ni umel slovenski in tudi z italijanščino nisem bil nič na boljšem! Moral sem iskati tolmača, ki je v nemščini posrečoval med menoj in sprevednikom! Tako postopajo Nemci z nami — na naših tleh! Mi naj plačujemo nemške uslužbenke, — da nam potem delajo vsakovrstne neprilike!

Kodrič. — Delavci, tovariši uslužbenki javnih skladišč! Vabimo Vas, da se polnoštevilno udeležite zborovanja, ki se bo vršilo v nedeljo 19. septembra t. l. ob 9. in pol uri predpoludne v gledališču Fenice. Na dnevnem redu so žalostne razmere uslužbencev javnih skladišč in način, kako jim odpomoci.

Delavci, tovariši! — Važnost vprašanja, o katerem se bo razpravljalo je taka, da ni treba nobene nadalje vspodbuje. Naj ne bo nobenega med Vami, ki bi se ne odzval našemu pozivu v tem usodepolnem trenutku! Prostodušna in iskrena beseda vsakega izmed Vas naj bo izrazom slege! Skupni interes naj Vam bodi bodrilo in opomin k skupnemu, odločnemu in solidarnemu delovanju! Naj si nas dele strankarski boji in narodnostni spori, vendar ne smemo pripustiti, da bi ta le nasprotja spravljala v nevarnost vsako naše delovanje, namenjeno dosegi skupnih zahtev, vse to na korist naših nasprotnikov.

Torej, na složno delo, dela ci in tovariši! Na stran vsa politična stremjenja in osebnosti, na stran vse, kar nas utegne oškodovati in cepiti, strnimo svoje vrste, začnimo združeni in edini boj za naš vsakdanji kruh in za boljše bodočnost našo in naših družin!

Delavci, tovariši! S temi čutili in sklepi ponavljamo naše vabilo: Pridite vsi do zadnjega v nedeljo, 19. septembra t. l. ob 9. in pol predpoludne v gledališče Fenice na naše zborovanje! Za pripravljalni odbor: Jedrejčič Ivan, Kranjc Franc, Likon Josip, Mahne Anton, Maldini Lucijan, Penne Albert, Zalar Josip.

„Zaklad“. Često se čuje govoričenje: „Eh kaj, kmet ostane kmet! — Je sicer tu pa tam tudi v njegovem življenju kaj, „interesantnega“, ali še to je navadno plitvo, nealano in robato. V priprostem ljudstvu ni globokih miselnih ekstremov, ker mu bržkone poleg znoja brazda na njivi posreblje tudi vse duševne sile, slabe in dobre.

Ali tako more soditi o kmetakem ljudstvu le teosofčen nepoznavalec priprostega človeka in njega življenja.

Veliki mislec Tolstoj, ki se je, kakor znano, poglobil in vživel v dno ljudske duše, pravi, da tiči v takozvani kmetaki filozofiji, to je, v raznih rekih, pregovorih i. dr. priprostega naroda včasih več miselnosti, globokosti in duhovitosti, nego v mnogih sicer debelih knjigah vsakojakih velikih in famoznih filozofov. — In mnogoštevilni narodni običaji in navade: ali ne hranijo ti v sebi pravo čudo poetične lepote in pristne naravne slikovitosti?!

O ne, — kdor ima oči, da vidi in ušesa, da sliši, ta ne more trditi, da je življenje v kmetih nezanimivo, — enolično in plehko.

Št. Jakobaka čitalnica priredi danes v dvorani „Nar. doma“ pri sv. Ivanu predstavo Ksav. Andrejeva narodnega igrokaza „Zaklad“. Nastopijo seveda različni tipi kmetakih ljudi.

Tu je pester konflikt prav primitivnih značajev, ki si ravno zato nasprotujejo z cdprto, elementarno silo.

V rečenem igrokazu vidimo pred seboj priprosto, v pravem pomenu besede nepokvarjeno kmetako dušo: na eni strani njene lepe lastnosti, vamljenje, ljubezen do bližnjega, plemenitost srca; na drugi zle nagone, slepe strasti, trdoščrnost, zavist, lakomnost, sumničenje. Da tudi v življenju priprosti ljudi se odigravajo prizori, ki puščajo za seboj trajno sled. Igrokaz „Zaklad“ je pravo zrcalo duše priprostega ljudstva.

Zato upamo, da pride naše al. občinstvo v velikem številu k predstavi. Ne bo mu žal, kajti užitka bo „glavi in srcu“, ker poleg vsega navedenega so še vse vloge v dobrih rokah.

Marsikdo zagleda na odru svojo lastno rodno vasico, čepečo morda v skritem zagorskem zavetju daleč od svetnega šuma.

Danes torej vaji na predstavo k sv. Ivanu. — Začetek ob 4. in pol uri.

Naval v naše šole je letos naravnost ogromen. V družbine zavode se je vpisalo letos nad 1200 otrok, v pripravnico za srednje šole nad 200 in v I. gimnazijalni razred nad 50 slovenskih učencev. O realki še nimamo podatkov.

Hočete-li še veličastneje manifestacije o potrebi slovenske šole v Trstu, tudi ko bi ne bilo še stotin in stotin slovenske mladine, ki pohaja razne nemške in italijanske šole.

Le ljudje zakrknjenih src, brez duše in vesti, morejo še govoriti, da slovenske šole v Trstu ne treba. Tudi če bi po pisanih zakonih ne imeli nikake pravice, nam že ta naval po naobrazbi krepnečih ustvarja najsvetejšo človeško pravo, pred katerim se mora v apštovanju klanjati vsaka uprava in mu zadovoljevati. Ako bi si avstrijska učna uprava hotela še nadalje mašiti ušesa pred klicem, ki jej doni nasproti iz tega navala na naše šole, zagrešala bi zločin na človeškem pravu, na humaniteti, na človeški civilizaciji!!

Odbor staršev za slovenske šole v Trstu bo imel jutri, v ponedeljek, važno sejo. Seja se bo vršila v prostorih „Gosp. društva“ pri sv. Jakobu ob 8.30 zvečer. Na polnoštevilno udeležbo vabi Predsednik.

Danes v Rocol, kjer priredi pevsko društvo „Zvonimir“ svojo veselico s petjem, tamburanjem in igro. Gotovo ne bo nikomur žal za pot, ki jo napravi, da se prepriča na svoje lastne oči, kaj pomeni nas Rocol. — Preskrbljeno bo tudi za dobro kapljico domačega vina in dobro kuhinjo. Torej danes v Rocol!

Slavnosti študentske čitalnice v Dekanih se vdeleži tudi sokolska godba iz Buzeta. Tržaški „Sokol“ se vdeleži slavnosti v civilni obleki. Tržaške vdeležence opozarjamo, da odhaja vlak z državnega kolodvora ob 9.10 predpoludne. Društva iz Trata odidejo ob 3.10 pop.

V slučaju neugodnega vremena se slavnost preloži na dne 26. t. m.

Za izlet „Slovenske čitalnice“ so rezervirani za člane in prijatelje društva posebni železniški vozovi. (Reditelji (gg. Frieschowitz Porenta, Zobec) razdele vdeležnikom posebne, lične izletne znake. Vabi se zato gg. vdeležniki naj se danes pravčasno sestanejo na državnem kolodvoru, od koder odhaja vlak ob 3. uri 10 min. pop. Povratek bo z vlakom, ki odhaja iz Dekanov ob 8. uri 48 min. in ki pride v Trst ob 9.45 zvečer.

O d b o r.

Težek krvav čin med regnikoli.

V gostilni „Al Fornaretto“ v ul. Beccherie se je predvčerajšnjem zvečer med drugimi nahajala tudi družba skoraj izključno samih regnikov, med njimi tudi sobni slikar Ang. Bertoletto, star 26 let, iz Banetk, in postrežek Ivan Grillo, star 35 let, iz Pordenona. Poslednji se je valed pijanosti vedel jako izizvalno in se je bahal, da je konfident policije in da zamore dati aretirati kogarkoli. Nastal je prepir med obema, a drugi so ju mirili. — Kmalu za tem, o polnoči, je Bertoletto zapustil gostilno. Grillo je šel za njim, planil proti njemu z nožem v roki, mahnil po njem ter ga ranil na desni strani trebuha. Na to Dalje na 8. strani.

Priporočamo našim gospodinjam KOLINSKO CIKORIJO.

Krojačnica za civilne in vojaške obleke ter monture avstrijskega Lloyda

ANTON GROSSER - Trst, Corso 21, II. n. z bogato zalogo narodnega in tujega (angleškega) blaga zadnje novosti. Perfektni kroji. Cene jako zmerne.

Podpisani naznanja slavnemu občinstvu in cenj. odjemalcem, da se je odprla 4. septembra v ulici Giosuè Carducci 15 (nova palača Covacich)

Novo prodajalnico obnavala

lastnega izdelka in najzanesljivejših tovarn tuzemstva in inozemstva.

V tej prodajalnici bo lahko kupilo P. N. občinstvo čevlje garantirane kvalitete največje elegance in po najzmernejih cenah.

Udani JOSIP SCUBICH.

Dr. A. Záhorský

Trst

ulica Torre bianca 8,

II. nadstropje

ORDINUJE

od 10. - 11. pred. in od 3. - 4. pop.

GIUSEPPE TABOURET

inženjer in pooblaščen civilni geometer

Trst, ulica degli Armeni 16

sprejema izdelovanje načrtov in delitve zemljišč, kakor tudi likvidacije, cenitve, nadzorovanja in oddaje del kakor tudi proračune.

ANTON MIHELIČ

trgovec z jestvinami

Rojan št. 8 (pred cerkvijo)

Priporoča svojo bogato z najboljšim blagom vsake vrste PRESKRBLJENO TRGOVINO. Na razpolago ima najboljšo vrsto Kavo, kavičine, olje, mineralne vode, vino in pivo v buteljkah itd.

Cene zmerne. Postrežba točna.

Pozor! M. LEVI Pozor!

Trst, ulica S. Giacomo št. 7 (Corso) Trst

Kupuje rabljeno pohištvo, ponošene obleke in šivalne stroje. Pisati dopisnico. Pride sam na dom.

Čudovito nizke cene :-:

dvokeles, šivalnih strojev, vsakovrstnih gramofonov za gostilne, kakor tudi različnih najnovjših plošč, izvršujejo se tudi vse popravila. Pri Batjelu, Gorica

Stolina ulica 3-4.

Prodaja tudi na obroke. - Ceniki franco.

Umetni zobje :-:

Plombiranje zobov.

Izdiranje zobov brez

vsake bolečine

v zobozdravniškem kabinetu

Dr. J. Čermák in G. Zusche

TRST

ulica della Caserma št. 13, II. nadst.

Struchel & Jeritsch

Trst, Piazza Nuova

vogal ulica S. Caterina

zbera perila, volnenega blaga, trliža, preprog, zaves, pletenin in modercov.

Perkal. Satni zefir in batisti. Žida.

Čipke, vezila, obitvi. - Drobni predmeti.

Gospe in gospodične

zadobé v 8 dneh bujne in krepke prsi

po uporabi „Crème Sultana“.

Cena Kron 6- lončku, ki zadostuje in Kron 3-50 lončku za poskušnjo

Mirodlinica Babuder, Trst, ulica Ponterosso št. 10 Tajne pošiljave na vse kraje.

A. Jerkič

Trst, ulica Belvedere 24. Trst

ZALOGA

kož in usnja,

potrebščin za čevljarje v veliki izbiri

po zmernih cenah.

Skladišče kož vseh vrst črne in

rumene in črne za čevljarje in sodarje z dolavnico gornjih delov čevljev (tamajo). Toleče

kože črne in rumene (Bokakalb). Večštna bolje vrste za barvane čevlje. Naredbo na vse kraje doleže izvršuje točno in hitro

GIACOMO FREGAN di S.

Trst, ul. Caserma 11 (polog kavarno Seeale)

KAVA IN SUHO SADJE :-:

po vsakovrstnih cenah. - Vsake kakovosti. - Največja točnost. Razpošilja DAVIDE VERSOLATTI, Trst

- tudi poštno zavoje ulica Barriera vecchia 4.

Arturo Modricky

Prodajalnica manufakturnega blaga in drobnih predmetov, Trst, ulica Belvedere 32

Novi dohodi za pomladno sezono. Perkal, zefir, satin bel in barvani batist, Perilo na meter dvojne širokosti kakor tudi za rjuhe 156/100. Izbera moških in ženskih sraj, ovrtnikov, zapetnic, vsakovrstnih ovrtnic.

Moderci, nosni robci, maje, trliži.

Moški in otroški slamaniki, rokavice, nogovice in čipke

Dežniki in bombastine in svile. Zavese in blaga in čipke, ter velika izbira drobnih predmetov.

EUGENIO VENUTI

Prodajalnica pohištva in manifakturnega blaga

(zajamčeni izdelki) toliko proti takojšnjemu plačilu kolikor na obroke.

Trst, Piazza S. Caterina št. 3.

I. nadstropje.

Nova prodajalnica ur in dragocenosti

G. BUCHER

(ex drug Drag. Vekjeta)

CORSO št. 36 - TEST

Najprej prijazno pozdravlja BRAS VIKTOR.

Negati izbor zlatanine, srebrnine, dragocenosti in žopnih ur. Kupuje in zmenjuje stare zlate in srebre z novimi predmeti. - Sprejema naredbo in popravlja vsakovrstne, srebrne in žopne ure.

Cene zmerne.

Dr. Aless. Martinelli

Zobozdravnik dunajske poliklinike

Jzdiranje brez bolečin

PLOMBIRANJE

Umetni zobje po najnovjšem zlistemu.

CENE ZMERNE.

Via Barriera vecchia št. 33

TELEFON št. 1708

RESTAVRACIJA

PASSEGIO SANT' ANDREA št. 36
Toči izvrstno pivo, vino I. vrste. Dobra kuhinja. Velika dvorana in posebna soba za društva. F. Erjavac „ALLA STELLA“.

„AGLI ANTICHI CAMPI ELISI“ :: TRST

G. Levi Minzi & Co.
Nova in bogata zaloga vsakovrstnega

POHIŠTVA

Spalne in jedilne sobe na izbero. Najnovejši uzorci.
Trst, Via dei Rettori št. 1
Telefon št. 71 Romano IV

Glavni zastopnik za Trst, Istro in Goriško:
Virgilio Gallico
TRST, via Giulia št. 17. — Telefon 1979.

Trst, Zrg Ponterosso št. 7
blizu vodnjaka.

Prodaja porcelana

stekla, ponev iz litega železa, žile in vilice, drobnih predmetov in igrače. Krtašice in metle iz slame in žilne. Glavniki, torbe za nakupovanje, listnice in mošnjčki, vse po najzmernejših cenah.

Mnogo denarja :

zaslužijo oni trgovci in kupovalci, ki kupujejo ceno perilo pri tvrdki
V. BULTAS Nasl. Plzen
Uzorci se pošljejo po poštne povzetju.

TRST, ul. Cavana 2

PEKARNA IN SLAŠČICARNA
FRAN LAMPE
Prodaja svežega kruha 4-krat na dan. — Postrežba točna in na dom.

Kaj je Légion?

Za one, ki stanujejo v bližini
— kolodvora južne železnice. —

Včeraj se je odprla v ulici Benvenuto Cellini (vogal ulice Carlo Ghega)

nova mesnica E. Concilia

kjer najde P. N. občinstvo najboljše vrste volovskega mesa, tolminske teletine, janjška, poulards znane tvrdke SIMON JANK v Gradcu, osoljenih in okajenih jezikov in raznovrstno divjačino. Postrežba na dom. — **CENE ZMERNE** Specijaliteta: Graško meso.

V tej mesnici posvečalo se bo posebno pažnjo higijeni.

Nova moda za jesensko sezono

Nova moda! Nove barve! Uz. zastoj

Diagonal
Otoman
Amazon

Zrgovina za
moderno blago
Zrgovski dom
v Gorici
**Pregrad
&
Černetič**

Homespun
Cybelin
Drap. de
dam

Nova moda! Nove barve! Uz. zastoj

NOVI DOHODI. V dobroznani prodajalnici oblek

Alla città di Trieste, Trst ul. G. Carducci 40 (prej Torrente)

Velika izbira moških oblek od K 14 do 44, deških od K 9 do 28. — Obleke za otroke od 3 do 10 let od K 2 do 18. Zaloga tu in inozemskega blaga za obleke po meri, ki se izvršujejo v lastni delalnici. Specijaliteta hlače, jop in sraje za delavce, po neverjetno nizkih cenah.

„Alla città di Trieste“ Trst, ul. G. Carducci 40 (prej Torrente)

Artistični zavod za izdelovanje

klišejev

po raznih fotomehaničnih sistemih

Visentin & Daris

Trst, ulica S. Nicolò št. 34

TELEFON 21-13

Schnabl & Co Succ. -- Trst

(Inženir G. Franc & J. Kranz)

Urad: ulica Nicolò Machiavelli št. 32.

Skladišča: ulica Gioachino Rossini.

Naslov za bnzojavke:

„Universum“ — Trst.

Telefona:

urad: št. 14-09. — Skladišče: št. 61.

Prodajajo po zmernih cenah:

Sesalke za vino in vodo na transmisijo in na roko. Cevi vsake vrste za napeljava vode, piina in paro. Pipe, garnicije in tehnični predmeti vsake vrste. Motorji, stroji in kotli na paro. — Priporočajo svoj tehnični urad

za izdelovanje in oskrbiljenje vsakovrstnih strojev za obrt.

— Geniki zastoj. —

Prva slovenska zaloga in tovarna pohištva**Andrej Jug, Trst**

CENE BREZ KONKURENCE. ulica sv. Lucije št. 18 (za dož. sodiščem) SVOJI K SVOJIM!

NOVA MESNICA

ško meso, najfineje telečje in jančje, kokoši, vampe in osoljeni jeziki. — Vse po najzmernejših cenah.

Trst, ulica Bolvedere 40
Prodaja se goveje meso prve vrste, kakor tudi graščki jezik. — Vse po najzmernejših cenah.
Udani G. Sovrano.

TVRDEA

Adolf Kostoris

skladišče oblek za moške in dečke
Trst, via S. Giovanni 16, I. n.
(zraven Restavracije Cooperativa ex Hacker)
prodaja na mesečne ali tedenske obroke obleke in površnike za moške, perilo itd.

Najdogovornejše cene.
POZOR! Skladišče ni v pritličju ampak v prvem nadstropju.

Aurelio Herbig

Civilni geometer. — Avtorizovani
zapriseženec

Trst, ulica Nuova 42, II. nad.

sprejme merjenja, ekakorporacije, instalacije itd.
splošno vsa geometrična dela.

Caro & Jellinek

Družba z omejenim poroštvom
Internacijsionalno prevažanje in selitve
na vse kraje
s posebnimi zaprtimi vozovi.

Caro & Jellinek

Telef. 16-27. Trst - Ulica Carradori 15 - Trst.

Zaloga izgotovljenih oblek in
— manufakturnega blaga —

AL MONDO

Preseljena iz Barriere št. 33 00

v ul. dell' Istria št. 8 (Sy. Jakob)

Velika izbira moških, deških in otroških oblek. Zaloga blaga za obleke po meri. Sraje spodnje hlače, nogovice, pletenine, ovrtniki zapustniki, ovrtnice itd. itd. v bogati izbiri.

Zaloga najboljših modrih, rumenih in belih jop za mehanike itd.

Specijaliteta: hlače za delavce.
Vse po najzmernejših cenah.

V mirodilnici

Mario Ferlin

sv. Mar. Magd. Zgornja št. P. 3

vogal ulice dell' Istria, blizu šol

dobi se VELIKA IZBERA KRAMENIJ, BARV, ŠIP

ŽEBLJEV, PETROLEJA,

— št. 1111 prašek za pitanje, svinj, krav, konj, itd. 10k

Tr. TRMBOZY-ja v ljubljani. Prodaja na drobno in isbelo

Fratelli Rauber :

Trst, ulica Carducci 14 (prej Torrente)

Zaloga ustrojenih kož.

Velika izbira potrebščin za čevljarje. — Specijaliteta

potrebščin za sedlarje.

Interesantna**!! NOVOST !!**

Neenavdno presenečenje.

Avtomatično vžigalo

„REGENT“.

Žepno kresilo in isto-

časno žepna svetilka.

Jako elegantno in praktično. Navadno uporabljanje s 1 roko.

Z enim pritiskom ogenj in luč.

Cena z opisom vred: 1 koma K 3-30; 3 koma K 7-75;

6 komadov K 15-; 12 komadov K 27-; Po študnu prost e

posiljate, ako se pošlje denar naprej ali pa po povzetju.

ALOIS SCHAUMANN DUNAJ, V. Lettgebasse

št. 7. III.

PO-POVZETJU STANE 30 ST OTINK VEČ.

HOTEL BALKAN

70 sob, elektr. razsvetljava, lift, kopelji
CENE ZMERNE. — POČKAJ & KÖGL.

HOTEL BALKAN

„Veleizdajniki“.

Monarhija Habsburžanov je že sama na sebi zbog čudne in raznovrstne sestave svojih državljanov, specijaliteta med državami. Specijaliteta pa so tudi stalne — resnične, ali namišljene — „veleizdaje“, ki se pojavljajo v tej monarhiji. Imamo skandalozni „veleizdajniški“ proces v Zagrebu, ki traja v sramoto monarhiji že preko leto dni; imeli smo nedavno nekaj veleizdajniških procesov na Češkem; a sedaj imamo zopet izdajo med Italijani južnega Tirola. Pojm „veleizdaja“ je že sam na sebi jako problematičen pojem. To, kar se smatra na eni strani za največje hudo delstvo, se smatra na drugi strani za največje patrijotično delo. Treba samo, da se spominjamo tirolskega junaka Andreja Hoferja; dočim so ga Francozi ustrelili kakor navadnega veleizdajnika, ga proslavljajo v Avstriji kakor velikega domoljuba in narodnega junaka. Vzemimo n. pr. prvega duvalističnega ministra zunanjih stvari, grofa Andrássyja. Ta mož je bil svoj čas kakor veleizdajnik obsojen na smrt na vešalah in je bil tudi obešen — v sliki. Pozneje je postal skupni minister zunanjih stvari in prvi vladarjev svetovalec. Bivši predsednik avstrijske poslanske zbornice, Poljak dr. Smolka, je bil istotako obsojen kakor veleizdajnik na smrt; pomilošen, je postal pozneje predsednik poslanske zbornice in eden prvih stebrov države.

Ako hočemo biti odkritosrčni, moramo priznati, da je v vsakem narodu monarhije posamičnih fantastov, ki imajo težnje, ki bi se mogle uresničiti le v slučaju razpada monarhije. Ob tako mnogovrstni sestavi monarhije pa to na vse zadnje ni niti nič čudnega. Ali takih posamičnih pojavov ni smeti jemati tragično, ker so vse to le platiški pojavi, radi katerih pač ni treba nikomur, da bi si delal sive lase. Stvar kriminalista je sicer, da dokaže, kdaj in kje začenjajo ekstremi hudo delstva „veleizdaje“ v smislu kazenskega zakona. Resnično pa je, da so procesi radi veleizdaje bolj problem za politika, nego za kriminalista. Čine, ki jih označa kazenski zakon kakor hudo delstvo veleizdaje, narekujejo vsikdar politični motivi; iz političnih razlogov se vrše tudi kazenska proganjanja radi veleizdaje. Naj si bo torej kakor hoče, naj se gre za pravo ali umetno „veleizdajo“, vedno je svrha kazenskemu preganjanju veleizdaje neki politični cilj.

Da je naša italijanska mladina skoro brez izjeme navdahnena irredentističnim duhom, je znano. Ali pаметen človek mladini tega niti ne bo zamerjal. Mladina mora imeti svoje ideale in če vidi te svoje ideale v želji po združenju z Italijo, — ne kame-njamo je radi tega. Radi tega pač ne kaže, da bi vsej tej mladini naprtli na hrbet kake veleizdajniške procese. Stranka takozvanih mazinjancev je notorični „veleizdajniški“ stranka. Vendar se nam zdi, da se s tem, da se jim naprta vsako toliko časa kakor veleizdajniški proces na vrat, dela tem ljudem le nepotrebno — reklamo. Iz ljudi, ki jih sicer nikdo ne smatra resnimi, se dela na tak način narodne mučnike. Ako naglašamo, da naše oblasti vendar zelo mlo in prizanesljivo postopajo proti irredentističnim počenjanjem, storimo to le, da konstatujemo dvojno mero. Ko bi n. pr. Slovenci uganjali kaj takega, bi jih na stotine in stotine gnili po ječah v Kopru in Gradski. In zakaj ta razlika? Kakor smo rekli gori: merodajni so politični oziri, ki ne dopuščajo, da bi se proti laški irredenti postopalo z vso strogostjo zakona, oziri, ki bi jih ne bilo, ko bi se šlo za Slovence. Pri vsem tem pa ponavljamo, da je nesmisel, ako se dejanje otročaje ali kakega fantasta smatra za resno, dokler ne preti nevarnost življenju, lastni in imetju sovržanov.

Kakor dokazujeta slučaja z grofom Andrássyjem in dr. Smolkom, postajajo dostikrat ravno najhujši „veleizdajniški“ največji patrijotje in celo tudi svetovaleci krone. Zato tudi nima preganjanje ljudi radi veleizdaje nikakega smisla in ne more donesti koristi. Veliko pametneje je, da se odstranjajo razmere, ki porajajo veleizdajnike.

Gospodarstvo.

x Deželni hipotečni zavod goriški razglasa, da je izboljšal pogoje pri najemanju posojil v toliko, da bo znaprejš izguba, ki jo mora dolžnik utrpeti ob vsprejetju posojila, iznašala 7%, namesto, kakor je znašala do sedaj, 8%. Ker je mnogo tacihi posojilnikov, ki se danes ne morejo umevati, kako nastaja ta izguba, budi dovoljeno, da to na kratko pojasnimo. Kakor znano, temelji poslovanje dež. hip. zavoda na pravici do iz-

dajanja obligacij, takozvanih zastavnih pisem. Vseled tega bi moral ta zavod izplačevati posojila pravzaprav v obligacijah. Te obligacije bi moral potem posestnik prodati, in tako jih spraviti v denar pri neki drugi banki, ali v neki menjalnici. Bankir bi mu seveda dal za te obligacije samo tak znesek, ki bi odgovarjal vsakokratni ceni teh papirjev, kakor jim je kvotirana na borzi. Razven tega bi si vračunal bankir za trud še posebno provizijo. Da se prihrani posestniku te poti in sitnosti, in da se ga obvaruje morebitne škode po spekulantihi, je prevzel hipotečni zavod sam to ulogo bankirja, in odkupuje sam od posojiljemnika zastavna pisma po ceni, ki se ravna po razmerah na denarnem trgu. Kakor zgoraj omenjeno odkupuje hip. zavod lastna zastavna pisma tačas po 93%.

Hipotečni zavod ima še vedno nekdanjo staro obrestno mero 4%, a s to ne more izhajati; zato pa izravna izgubo s tem utrkom (eskomptom).

Tako izgublja stranka 7% od zneska, na katerega se glasi posojilo. Pri vsakih 1000 kron posojila izgublja torej po 70 kron. Vendar, če se upošteva, da znaša obrestna mera pri tej banki samo 4%, prihaja posojilo vzlic tej izgubi še vedno prav po ceni. Ker se večkrat dogaja, da kmet z dovoljenim posojilom ne more pokriti starih dolgov, ker mu primanjkuje ravno ona svota, ki jo mora utrpeti in izgubiti ob izplačilu posojila, je prišel hipotečni zavod sam do spoznanja, da bi bilo umestno povišati dosežano obrestno mero posojil od 4% do 4 1/2%; zato pa naj bi dobival dolžnik celotno svoto izplačano brez kakega utrkja. Ta predlog je prav umesten; čudno le, da se že prej ni mislilo na to. Kakor čujemo, ne zadevlja v tem oziru krivda hip. banke, ki je bila stavila ta pameten predlog že pred letom. Kriva je temu edina okolščina, da ne zboruje toliko časa dež. zbor, kateri namreč edini sme potrjevati tako povišanje obresti. Kakor hitro dovoli dež. zbor ta povišek, bodo novi dolžniki sicer plačevali mesto 4% — 4 1/2%; zato pa ne bodo trpeli nikake izgube ob plačevanju posojil.

Pogled po svetu.

Prej na smrt obsojen a sedaj poslanec. V angleški spodnji zbornici bo teh dni zaprisežen polkovnik Adolf Lunch. Lunch se je za časa burške vojne bojeval proti Angleški in je bil tedaj radi veleizdaje obsojen na smrt, a je pobegnil. Pred dvema leti je bil pomilošen in sedaj ga je nek irski volilni okraj poslal v angleško spodnjo zbornico.

Roparski napad na srbsko pošto. — Orožena razbojniška četa je 12. t. m. napadla in oropala pošto med Svilajcem in Požarevcem. Umorjena sta bila poštini uradnik in orožnik, ki sta spremljala pošto.

Bivši šah Mohamed Ali je v petek pod močno vojaško eskorto ostavil Tcheran in se podal v Rusijo v prognanstvo. Perzijska vlada prevzame vse dolgeve bivšega šaha, pred vsem posojilo pri ruski banki v znesku 6 milijonov mark. Zato pa odstopi bivši šah vladi svoje posatva v severni Perziji in se zaveže izročiti vladi vse listine o njegovih dolgovih in zastavljenih dragocenosti. Vlada pa se od svoje strani obveže, da bo dajala bivšem šahu na leto 100.000 tomanov (1 toman = K 430) mesto prej dogovorjenih 75.000. Ako bi pa šah proti sedanjim vladim intrigiral, tedaj mu perzijska vlada ustavi plačilo. Vlada je poslala dragulje bivšega šaha v Pariz na Credit Lyonnais in se nadeja dobiti zanje milijon rubljev.

Odprava potnega lista za Srbijo. Iz Beleggrada poročajo: Takaj se sedaj resno misli na odpravo potnega lista, ki zelo ovira promet med Avstrio-Ogrsko in Srbijo, a ne služi nikaki svabi.

Telefonska zveza med Dunaem in Beligradom. Kakor poročajo iz Beleggrada, je poredovanjem srbskega odposlanstva na Dunaju avstrijska vlada privoliila, da se napravi telefonska zveza med Dunaem in Beligradom — preko Pešte. Ovisno je samo od ogrske vlade, hoče li ona v to privoliti. Ako se to zgodi, se prične takoj z gradnjo te telefonske zveze, ki bi bila velike važnosti za častnikarski iz trgovski svet.

Stroški za panamski kanal. Newyorški listi poročajo, da je vlada zahtevala naknadni kredit za gradnjo panamskega kanala v znesku 500 mil. dolarjev.

ŠIRITE „EDINOST“

AMERIK. ZOBOZDRAVNIK

Dr. Leopold Mráček v Trstu, Corso 17

od 9—1, 3—6

od 9—1, 3—6

Plombe iz zlata, porcelana, srebra itd. vse po najmoder. metodah.

UMETNI ZOBI v zlatu, kavčuku z obojno ploščico ali brez nje po amerikan. sistemu in po lastni patentirani metodi. Krone na zobe iz zlata ali aluminija.

Izdiranje zobov brez vsake bolečine. Reguliranje slabo zraslih zobov.

12-letna praksa na kliničnih na Dunaju, Berlinu, Lucernu in New-Yorku.

Tvrška A. TOSORATTI

TRST, ulica Malcanton šte. 6

in podružnica Piazza Gianbattista Vico št. 2

po jako zmernih cenah

zefir angleških in narodnih tovarn.

Vsakovrsten perkal, zgotovljeno perilo in tkanine. Zavese, preproge, trliž, volna in žima za pernice, kakor tudi drobne predmeta.

F. Hörmann, Trst

ulica Glosue Carducci 20, Trst

Velika zaloga steklenih šip ter navadnih in dvojnih zrcal. Kristali vsake velikosti. Specijaliteta: stekleni ventilatorji. Posode za ribe. Zaloga okvirjev. Sprejme vsakovrstne poprave, prevlačanja s steklom, verande itd.

Zalagatelj stavb. podjetnikov

Prodajalica Vincenc-a Pibrouz

Trst, ulica Poste nuove šte. 3, Trst

VELIKA IZBERA HIŠNIH IN KUHINJSKIH POTREBŠČIN.

Specijaliteta: posode iz aluminija. — Velika izbira predmetov, pripravljenih za darove. — Ledenice, kopanje itd. po jako zmernih cenah

Dr. Fran Korsano

Specijalist za sifilitične in kožne bolezni

ima svoj ambulatorij

y Trstu v ulici San Nicolò šte. 9

(nad Jadransko banko)

Sprejema od 12. do 1. in od 5. in pol do 6. in pol popol.

Oglase treba naslovljati na Inzeratni oddelek „Edinosti“

Motorje !! Motorje

najboljšega sistema, železne blagajne, stavb. potrebščine mline in stikalnice za grozdje in sadje in vso drugo železnino dobavlja po najnižjih cenah

slovenska trgo FR. STUPICA

v LJUBLJANI — Marije Terezije cesta 1 — v LJUBLJANI

Zeleznoto Kina-Vino Serravallo

za bolehe in rekonvalescente

Provzroča voljo do jedi, utrjuje želodec in ojačuje tudi organizem

Priporočeno od najslovečih zdravnikov v vseh slučajih, kadar se je treba po boleznih ojačiti.

Odlikovano z 22 kolajnami na raznih razstavah in z nad 6000 zdravniškimi priščevaji.

Izborni okus. Izborni okus.

Lekarna Serravallo - Trst

Tržiška tovarna za olja, mazilo za vozove, kemiški proizvodi

Kollar & Breitner

Tovarne: Katram, Asphalt, Karton za pokrivanje, lesni Cement, Karbolinej, Naftalina „GROSSOL“ itd. itd.

Grossol

za sedaj priznane kakor najbolje in najtrajnejše mazilo, ki ohranja nove in stare plasti na asfaltnih kartonih, skritih ploščah in vsakovrstnem laminatu.

Asfaltirani kartoni, izolatorni kartoni, lesni cement, karbolinej, karbonska kislina, asfalti in drugi proizvodi iz asfalta in katram, opolska olja, mast za stroje, mazila za vozove, priprane in najboljše smatke (registrirane) mast za vagona, mast-vaselina za kože, mast za crezje, veličila na čevlje itd.

Tovarna in pisarna v TRŽIČU (Monfalcone) pri Trstu.

Živnostenská banka pro Čechy a Moravu -- (Obrtna banka za Češko in Moravsko)

Ustanovno leto 1868. Menjalnica: Via Nuova šte. 29. Podružnica v Trstu. Bančni prostori: Via S. Nicolò 30 Ustanovno leto 1868.

CENTRALA v PRAGI — Podružnice na Dunaju, I. Herrengasse 12, v Brnu, Budjevicib, Krakovu, Lvovu, Mor. Ostravi, Plznu, Prostějovu in Taboru. — CENTRALA v PRAGI

KUPUJE IN PRODAJA VREDNOSTNE

- - PAPIRJE, VALUTE IN DIVIZE - -

PREDUJMI NA VREDNOSTNE PAPIRJE IN BLAGA

- - LEŽEČE V JAVNIH SKLADIŠČIH. - -

Akeljski kapital: K 30.000.000. — Rezervni in varnostni zakladi približno 10.000.000. — Brzojavi: Živnostenská, Trst

TELEFON: 21-57

Ugodno obrestovanje:

4% vložne kajžice Živnost. banke

4 1/2% zadolžnice Živnost. banke

5 1/2% delnice Živnostenske banke

ESKOMPT MENIC IN INKASO. BORZNA NAROČILA

- - Tekoči računi in računi na bančni žiro. - -

STAVBNI KREDITI. — KREDITI PROTI

- - - DOKUMENTOM VKRANJA. - - -

Brz.: ZADRUGA - Trst
Telef. št. 1631 interurban
Žage v Soteski (Bohinj)
Letna produkcija
== K 1.000.000 ==

— Pograje se izvršujejo točno, natančno in po zmernih cenah. —

je ušel. Bartoletto se je po par korakih zgrudil na tla sredi potoka krvi. Na njegovo zamolklo stokanje se približali prijatelji, ki so se še rahajali v gostili, in ga spravili v rešilno posteljo „Igeo“, od koder so ga potem prenesli v bolnišnico. Tu so, uvidevši da so bila črta in žilodec prebodena, takoj izvršili laparatomijo. Policija išče ranitelja.

Tržaška mala kronika.

Dozdeven ulomilec aretiran. Poročali smo že, kako je bila dne 15. t. m. med 12. in 2. uro popoldne ulomljena blagajna v skladišču trgovca s sirom in prekrjenim mesom Aleksandra Foscolo v ul. Chiozza št. 17 in da je bilo tam ukradeno 950 kron. Ta tatvina je bila izvršena ob dokaj čudnih okoliščinah. Vrata skladišča, ki vodijo na ulico, so našli namreč zaprta. Pač odprta, toda ne ulemljena, pa so bila vrata na dvorišču hiše, ki služi valuzbenem za vhod. Blagajnica pa je bila odprta z lastnim ključem, kateri ključ se je nahajal v šrambi nekega trdnega uslužbenca, dočim je bil trezor blagajne v katerem je bil ukradeni znesek, ulomljen z dletom, nabojcem se v skladišču. Na podlagi teh dejstev je policija aretirala včeraj Frana Desanotis, starega 35 let, iz Ankone, težaka pri omenjeni trdnici, Desanotis taj.

11-leten tat. Oreste Casaro, star 11 let, iz Trevisa, se je predvčerajšnjem po 5. uri pop. vthotapil na krov ladije „Anna Ma ja“ iz Pirana, zasidran ob obrežju Grumula. Šel je v kabino kapitana Jerneja Apollonio in ukradel listino s 150 K. Redar je videl fantka, ki je na trgu Giuseppina preševal denar. Spravil ga v ul. Tigor in zaplenil listino z denarjem. Med tem je tja prišel kapitan naznanit tatvino in je bil aretiran, da je takoj dobil svoj denar nazaj. Tatinskega fantiča so izročili staršem.

Tatvine brivskega pomočnika. — Rudolf Logar, star 14 let, iz Trsta, je že 16 mesecev valuzben kakor pomočnik v brivnici Karla Trocra v ul. B. Cellini št. 1. Gospodar je že od več časa sem zapazil, da mu je zmanjkalo denar iz listnice, ki jo je pušal v jopito obošenem v ozadiju brivnice. Predvčerajšnjem je zopet konstatiral enako tatvino in po pretresovanju vseh okoliščin je prišel do prepričanja, da je mogoče biti tat le njegov pomočnik. Dal ga je takoj aretirati. Na policiji je fant deloma priznal. Gospodar pravi, da skupni ukradeni znesek znaša najmanj 200 K. Logar je tudi na sumu, da je ukradel večje zneske tudi nekaterim gostom brivnice.

Nenadne smrti. Josip Anton, star 60 let, višji finančni respicijent v pokoju, je stanoval v ul. Valdirivo št. 27, II nadst. skupaj z nekim podčastnikom c. k. mornarice. Včeraj zjutraj so Antona našli mrtvega v njegovi postelji. Truplo so spravili v mrtvašnico pri sv. Juštu in zapečatili sobe.

Erminij Romanin, star 54 let, vpokojenec Lloydja znan kakor skladatelj raznih tržaških „kanzonet“, stanoval pri g. Mariji Agostini v ul. Bacchi št. 11, je umrl za kapjo. Našli so ga mrtvega na tleh njegove sobe.

Loterijske številke, izrečane dne 18. septembra:

Dunaj	25	1	51	62	32
Gradec	9	90	29	64	73

Koledar in vreme. — Danes: 16. ned. po bink. (kvat. ned.) — Jutri: Evstahij muč. Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne + 22.° C. — Vreme včeraj: Oblačno.

Vremenska napoved za Primorsko: Oblačno, deževno. Hladni vetrovi. Temperatura mila.

Društvene vesti.

Trgovsko izobraževalno društvo. — Naznanja se gg. odbornikom, da odsedaj naprej odpadejo redne seje ob torkih, prihodnja seja se objavi potom „Edinosti“.

Telovadno društvo **TRŽAŠKI SOKOL** y Trstu

Bratje Sokoli! Danes se vrši v Dekanih veliko narodno slavlje 40-letnice obstanka tamonjske Čitalnice. Ker je radi raznih ovir vdeležba Sokolov v kroju nemogoča, so vabljene bratje Sokoli, da se goriomenjene prireditve vdeležijo v civilni obleki in čim večjem številu.

Vlak odhaja točno ob 3. uri in 10 min. z državnega kolodvora. Na zdar!

Odbor Sokola. Akad. fer. društvo „Balkan“. Členi akad. fer. društva „Balkan“ naj pridejo jutri gotovo ob 5. uri z društvenim trakom na južni kolodvor k sprejemu čeških tovarišev in tovarišic.

Tržaška gledališča:

POLITEAMA ROSSETTI. Danes ob 8^{1/4} tretja repriza krasne Massenotove opere „Werther“.

Darovi.

Za podružnico družbe sv. Cirila in Met. pri sv. Jakobu nabral je gosp. Hvastja med zastavonosci v Ajdovščini dne 5. t. m. K 240. Denar hrani uprava.

Za zastavo „Volesile“ so preplačali vatopnino:

Sancin Anton Drejač dež. poslanec K 10, Vranjac K 1, Godina Iv. Figurje K 1, Žagar Franjo K 250, Zidar Gregor K 4, Gustinčič

Ivan trgovec K 1, Sancin Ante (Levičar) K 2, Požar Anton K 1, Godina Ivanka (Ben) K 1, Kresovič K 150, Sancin Miha (Gapo) K 1, Sancin Peter (Beke) 50 stot., N. N. 50 stot., N. N. 30 stot., N. N. 50 stot., Godina Jurij 60 stot., Sancin Anton (Maze) 50 stot., Flego Josip 50 stot., Merlak Josip (Luknja) Mandić M. profesor K 150, Levičar Ivan K 1, Miklavc Iv. 50 stot., Dabenjask 30 stot., Dr. Slavik K 150, Sancin Miha (Toč) 40 stot., Fonda F. učitelj K 2, N. N. 50 stot., N. B. 50 stot., Štor Josip 50 stot., N. N. 20 stot., Sancin Marija (Cacek) K 1, Mikeluc Ivan K 1, Macarol Jakob 50 stot., Godina Just (Piačid) 50 stot., Santin Ivan 20 stot., Godina Ivan (Ban) K 2, Plečnik Ivan 20 stot., Dr. Staré K 350.

Nar. delav. organizacija.

Danes, ob 9. uri predpoludne bo v prostorih N. D. O. skupen sestanek zastupnikov in odbornikov iz delavnic: Lloydov arsenal, Strudolf in sv. Marko.

Jutri, ponedeljek, dne 20. t. m. ob 8. uri zvečer se vrši v prostorih „Gospodarskega društva v skednju shod krajevne skupine N. D. O. Dnevni red: Zadrugištvo in delavstvo“. Poročevalec Ivan Cibic.

Vesti iz Goriške.

x Narodna delavska organizacija v Gorici je poslala na Dunaj tako-le brzojavko: Ministerski predsednik Bienerth, Dunaj. Na Tirolskem irredentistična veleizdaja, v Gorici pa protekcijska irredentizma! Protestujemo najodločnejše proti taki nečuveni strahopetnosti vlade, ki se strah pred „sollevazione“ goriške meščanske sode; in jej izražamo svoje nezaupanje. Zahtevamo, da se slovensko učiteljske nemudoma premesti v Gorico, ki je naravno središče slovenskega dela dežele.

x Brzojavka „Edinosti“, da se vendarle premesti učiteljske v Gorico, da ni provizorično, je vzbudila v našem mestu vseobče zadržanje; vendar se ljudstvo boji novih prevar, in dokler ne bo na svoje oči videl učiteljske, ne verjame ničesar več.

x Nezgoda. Delavcu Francu Laurinu iz Ljubljane, ki je v Gorici valuzben, je zmečkala slomoznica tri prste leve roke, da so mu je morali odrezati.

x Po shodu v „Trgov. domu“ je ostalo v Gorici vse mirno do noči. — Okoli 9. ure zvečer so nekateri Lahi napadli v ulici Veturini dva slov. delavca. Ker sta se branila in klicala nato „živio“, ju je policija prišla. Pozneje, okoli 10. ure zvečer se je nabralo pred laško kavarno „Evropa“ kakih sto demonstrantov; med temi smo videli sina goriških, katerim nosijo naši Slovenci svoje krone. Lahi so pričeli izživat nasproti stojičim Slovence pred kavarno „Central“, in prišlo je do tepeža. Prišel je policija, ki je brezobzirno razganjala demonstrante in je z golimi sabljami v rokah mahoma izpraznila obe kavarni kateri je zaukazala takoj zapreti. V tej tepežki je prišlo do treh aretacij — Slovencev!

x Drzna tatvina. V četrtek, ob 6. uri pop. so se utihotapili neznani tatovi v tobakarno g. Africa, tobakarnarja v gledališki ulici. Ob tej uri je bilo v tobakarni polno ljudi, med katere so se tatovi pomešali. Čakali so na ugodno priliko in ko se je gosp. Afric podal po opravilo v stransko sobo, so pobrali na mizi ležečo zbirko kolekov in menjic in izginili.

Ko se je tobakarnar vrnil na svoje mesto in je hotel ravno nekemu odjemalcu postreči s koleki, je zapazil, da mu je zmanjkala rečena zbirka, v kateri so je rahajalo nad 2000 K vrednosti. Policiji se doslej ni posrečilo zaslediti drznih umovitev.

x Strela je ubila na nekem travniku zaposleno dekle posestnika Plahute iz Podgore.

Vesti iz Istre.

Podgrad v Istri. V tukajšnjem finančnem oddelku je služboval kakor paznik g. Alojzij Kokalj. Prva oni tega meseca je odšel na dopust na Stajersko, v svojo domovino, kjer že ni bil menda več let. A dobitela ga je nenadna smrt. Sedel je v gostilni v Konjicah. Nič hudega sluteč odstranil se je po noči proti svojemu domu v Žiže. Tam pa sta ga napadla dva tolovaja, ga pobijala na tla, da so ga drugo jutro našli nezavestnega v cestnem jarku. Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer je drugi dan umrl. Tolovaje so zaprli. Radi svoje inteligence je bil tu jako priljubljen. N. v. p.

Občni zbor „Dijaškega podpornega dr.“ v Pazinu se bo vršil dne 23. t. m. ob 2. uri popoldne, in ne ob 3., kakor je bilo pogrešeno navedeno v našem listu.

— Ceno češko — posteljno perje

5 kg novega puhanega perja K 960, boljšega K 12, belega puha K 18, K 24, snežnobelega puha K 30-36. Pošiljave poštnine proste po povzetju. Dovoljena zamena ali vrzeta v zvezi proti povračilu poštnine.

Benedikt SACHSEL, Lobes št. 183 pri Piznu, Češko.

Podpisani naznanja slavnemu občinstvu, da je kupil dobroznano gostilno

„Pri Detelji“ (Al Trifoglio)

ulica Belvedere št. 7
kjer toči najizvrednejša črna in bela dalmat. vina, istreški refosk, belo vipavsko in vedno sveže pivo. — Postreže tudi ob vsaki uri s **mrzlimi in gorkimi jedili**. Postrežba točna. Cene zmernne. — Za obilen obisk se priporoča udani Anton Vidaković.

Važno naznanilo.

Odgovor na vsako važno vprašanje, posebno v slučajih boleznih vseh, ki pošlje šest kron v priporočnem pismu ali po pošti nakazal profesorju **PIETRO D'AMICO**, ulica Solferino 13, Bologna.

ALEKS. FRANC MAYER - TRST

žgalnica kave

TELEFON 1743.

Najboljši vir za dobivanje pečene kave.

!!!! Ugodna ponudba !!!!

Za Tirol, Predarlško, Gornjeavstrijsko, Solnograško, Stajersko, Koroško, Primorsko, Bosno in Hero. je avstr. patent

„Umetni Marmor Karalyt“

(1909) še za oddati. — Ta proizvod je najboljši nadomestek za najfinije vrste naravnega mramorja in je posebno pripraven za stenske obloge, vloge pri pohištvi, namizne plošče itd. — Išemo zastopnike za omenjene dežele. — Uzorci na razpolaganje.

ZAJEC & NORN : tvornica umetnega kamena LJUBLJANA : Dunajska cesta.

TRST — Ulica Aroata št. 1. — TRST

Prodajalnica zgotovljenih oblek za moške, — dečke in otroke. —

Za poletno sezono: izbira trpežnega in elegantnega blaga zadnjih novosti. Volnene obleke za moške in dečke od K 12 naprej. Črne obleke raznih kvalitet in cen. Obleke volnene ali iz satina za otroke od K 3 naprej. Jope iz črnega alpagaša. Volnene jope in hlače. Jope iz bombaževine. Specijaliteta: Približno 3000 parov hlač iz bombaževine lastnega izdelka za delavce. Velika izbira vsakovrstnih srajc in maj. Modri in rumeni jopiči za mehanike.

Vrhu tega: Velika izbira blaga iz najboljših tovarn, za obleke po meri, ki se izdelujejo po najelegantnejšem kroju, solidno in po zmernih cenah. Kdor misli kupiti obleko po zmerni ceni, naj obišče prodajalnico oblek v Trstu, v ulici Aroata št. 1.

VITTORIO PISCUR.

Lastna delalnica.

Angelini & Bernadon

TRST, ulica San Nicolò 13

Uvoz in izvoz

orožja in streliva

Na željo se pošljejo ceniki zastonj in poštnine prosto.

PODRUŽNICA

Ljubljanske kreditne banke

Trst, Piazza della Borsa 10

Centrala v Ljubljani. Podružnici v Spljetu in Celovcu.

Delniška glavica K 3,000.000.

Rezervni zaklad K 300.000.

obavlja najkulantneje vse bankovne in menjalne posle ter kupuje in prodaja pod jako povoljnimi pogoji

devize in vse vrste denarja. — Vloge na knjižice

obrestuje za sedaj s čistimi

4%

Safe deposits. — Safe deposits.

Menjalnica je odprta neprekinjeno od 8. ure zjutr. do 7. ure zvečer.

V novem kinematografu

„ORFEO“

Trst, via Piazza Piccola (za magistratno palačo, Trst.

bo danes in naslednje dni:

Zračni obhod Brešije. — Washington.

po resnici.

Ameriška revolucija.

Železnična zveza Hrpelje Jurdanl oziroma Šapljan. Iz Podgrada v Istri: Glede železniške zveze skozi Podgrad je začelo sedaj prav živo zanimanje tudi med ljudstvom, ki neprestano nadleguje svoje poslanice, kolikor med temi slednjimi, kar so pokazali že tudi v tem, da so se v tako impozantnem številu udeležili javnega ljudskega shoda dne 5. t. m. v Podgradu, ki mu je bil velik namen tudi: priporočilo poslanecem za pospešitev te gradnje. Sedaj je sklicen istrski deželni zbor na daljše zasedanje in bodo tu naši poslanci imeli prilike, da zastavijo vse sile v tej stvari.

O važnosti sami mislim mi ni potreba pisati — saj se je o tem že toliko in toliko govorilo in pisalo — a do koraka naprej železnica vendar še ni prišla.

Te važnosti Italijani — do sedaj, kakor absolutni gospodarji v deželi niso hoteli priznati — ker bi ta nova železnica tekla po izključno slovenskih tleh, ali odahdoh upamo, da bomo namesto drobtinice že tudi lahko dobivali košček kruha, in železnica bi bila za nas — kruh.

Opozarjamo naše gg. poslance, da-li ne bi morda kazalo, da bi se dogovorili z nekaterimi ogrskimi državnimi poslanci.

Spominjam se namreč, da je leta 1908. (mislim meseca marca) v ogrski državni zbornici predlagal reški zastopnik g. Zauella krajšo železniško zvezo Reke s Trstom, torej tudi oni soglašajo s našimi zahtevami. Ni dvoma pa, da ima ogrska državna polovica dosti upliva na Dunaju, in ako bi se tam zadržalo enerzičnih priporočevalcev železniške zveze s Trstom — je upati, da bi se naše želje in zahteve morda vendar enkrat uresničile. Dosti bi pripomogle k pospešitvi tudi trgovske zbornice v Trstu, R ki in Zgrebju.

Gospodarstvo.

x Špinača po zimi. Naši kmetovalci se jejo špinačo večinoma meseca februarja in marca. Ta špinača daje prikuho pa šele v maju in juniju, torej v času, ko tudi druge zelenjave ne manjka. Da se pa špinača daje sejati meseca septembra, to je na deželi le malo znano.

Špinača se po zimi jako ugodno prodaja, ker primanjkuje druge zelenjave. V septembru sejana špinača daje, osobito v gorkih legah, prikuho od jeseni do meseca maja. Takih leg, kjer bi imeli lahko špinačo vso zimo, je po Vipavi, skem, po Badih, po Krasi in tudi v Gorah dovolj. Posebno pod kakim sidom ali pod pašnom v vinogradi bi špinača dobro rasla tudi po zimi. — Da dobimo lepo špinačo, moramo zemljišče dobro pognojiti. Brez gnojila ne dosežemo dosti; kajti listje ostaja v tem sučaju majhno, je trdo in brez soka. Razred tega pogojenja špinača hitro v seme tudi v negojeni zemlji. Zemljišče, ki sujo je obdelali za špinačo, moramo 20 do 30 cm. globoko prekopati ali preorati in razdeliti v približno 1 do 1 in pol m. široke lehe. Te lehe je, mesto vodoravno, boljše narediti tako, da bodo visle nekoliko proti solcu. Sejati ne smemo špinače pregosto. Če je izlezla pregosta, jo moramo čim prej zrežiti, da dobijo ostale sadike več prostora. Dobro je, če zemljišče polijemo kolikor se setvi z gnojilom. Tudi čilski soliter je dober pripomoček, da prisilimo špinačo h rasti.

Tržaška lesna trgovina.

Zdi se, da zaključiti to leto ravno tako neugodno (namreč glede lesne trgovine), kakor je začelo. Brezposelnost, ki je dala vsemu tekočemu letu svoje označenie, se opaža tim neugodnejše v sedanjih dobah, ko trgovina sploh spi.

Pomlad je bilo prilično močno popraševanje po obtesanem lesu, a radi slabe zime in neugodnih potnih razmer je bilo izvažanje iz gozdov zelo oteženo, tako, da ni bilo možno izvršiti naročil z željeno točnostjo. Radi tega so bile zaloge prilično izčrpane. Sedaj, ko je potreba prilično pokrita, je trg zopet mrtev, ker niti za jesen ne prihajajo nikakoli ugodna poročila. Le tu pa tam prihajajo kaka vprašanja za šibek robni les (fileri). Domače stavbeno delovanje za serijo 1909-10 kaže zelo slabo. Izvzemši ene velike gradbe za delniško družbo Greinitz se ne čuje o nikakih znatnih projektih, ki bi se približevali realizaciji. Na eksportno trgovino pa upliva še vedno okolnost trgovine, da se pokrajine, ki gravitujejo v prvi vrsti sem, namreč Kranjska, Stajerska in Hrvaška, nečejo ukloniti zahtevam tržaškega trga. Tamošnji proizvajalci še vedno ne razumejo, da so se časi spremenili. S stožkastim rezom, slabim obrezanjem roba, netočnim obdelovanjem vodnih žag je nemogoče konkurirati z velikimi eksportnimi hišami v Bosni, Bukovini in Rumuniji, ki razpošiljajo dobro paralelno blago za nizke cene. Pa tudi cene v nakupovalnih krajih navadno niso v razmerju s cenami, ki se jih more doseči na jugu. Export preko Trsta nikoli nismo mogli tekmovalno vanju preko Galaca—Brajle, a poleg tega vplivajo še zelo neugodno političke razmere na Balkanu in na Grškem za tržaško trgovino. Zadnja kampanja v bukovem lesu za zabojčke za južno sadje (tavoletti in testoni) je končala mizerabel in z izgubo. Za novo kampanjo, ki začne v jeseni, se sedaj še ne more zanesljivo soditi, a posebna ugodna za prihodnjo sezijo tova ni okolnost, da je bila overtura za-

ključkov uvedena po zelo nizkih cenah. Povsodi so velike zaloge. Reka in tudi Bosna delata Trstu močno konkurenco. Trst je v tem oziru tudi z drugimi razmerami oškodovan. Tudi v Siciliji so še znane zaloge bukovega lesa. Odjemalci so zato zelo rezervirani.

Poleg tega se je bati, da utegne nova carinska tarifa neugodno vplivati na izvoz južnega sadja: Žalostni položaj skladišč v Skednju je še vedno nespremenjen. Že meseca se pričakuje, da se skladišča razdeli med one ki se potegujejo za to, a za sedaj ostaja vse mirno. Malo zanimanje merodajnih krogov za to važno vprašanje vpliva naravnost presenetljivo. Hočejo vso lesno trgovino koncentrirati poleg Skednja, a še vedno se ne da tej trgovini nikakega pristanišča. Škedenj bi moral biti čimprej gotov v vso silo, da bi se prihranilo z velikimi stroški zvezano prevažanje na oddaljena nakladališča. Kako dolgo bo treba še čakati? Po otvoritvi železnice čez Ture bi morali gledati, da bi se navela preko Trsta tudi inozemska trgovina z lesom za vse gravitacijske črte, ki po omenjeni železnici prihajajo v poštev za tržaški trg; ob enem pa treba vzeti v poštev, da bi se moral Trst kakor pristanišče na novo urediti in krepko dvigniti.

Proti našim trgovskim korporacijam moramo dvigniti ponovno očitjanje, da merodajne osebe nastopajo s premalo temperameta, premalo smisla za skupnost in še manje enerzijske; zamogli bi igraje dokazati, da je za tržaško lesno trgovino žvirensko vprašanje, da se digne nje konvencionalno zmoglost z drugimi pristanišči, pred vsem potem majhnih stroškov za skladišča; in lahko bi s povdarmom dokazali, da je naprava skladišč in nakladališč prava nujna potreba. Ne smejo izgubljati časa. Ako naj železnica čez Ture koristi lesni trgovini, treba takoj kaj storiti; ker, če se odjemalcev pridobi sedaj, bo pozneje zelo težko pomagati. Sedaj bi trebalo živahno delati, brez odloga.

Razne vesti.

Boj z revolverji med dvema damama. — Med dvema damama iz najbolje družbe v Čikagu se je odigral te dni boj z revolverji, ki je zbudil splošno začudenje. Gospa Tripp je prišla oborožena z dvema revolverjema h svoji svakinji gospej Silver, jej napravila razburljivo sceno in vrgla revolver pred njo. Ote dami sta začeli ena na drugo streljati. Kraveč iz mnogih ran, sta se lovili skozi devet sob stanovanja. Konečno se je zgrudila gospa Tripp, krvaveča iz 15 ran mrtva na tla. — Tedaj je obrnila gospa Silver revolver proti sebi, ter se je namrtila z enim strelom.

Služabnice so se, začuvši strele, poskrile v podstrežju.

Razlog boja med dvema damama je bila ljubosumnost.

Vsako motenje v prebavljanju pri dojenčkih in šolčkih otrocih odstrani skoraj pol stotetja po celem svetu razširjena in kot najboljše in najzanesljivejša hrana — NESTLEJEVA moka za otroke. Škatlja po K 1'80 se dobi v vsaki lekarni in drogeriji. V njegovo korist svarimo občinstvo pred ponarejanjem. Zdravniška mnenja medicinskih prvakov, kakor tudi podučne, od zdravnikov pisane knjišice „O otroški odgoji“ in poskušnje razpošilja popolnoma zastoj filijalka švicarske družbe NESTLE Dacaj L. Biberstrasse 11.

Vsled vel. konkurence

odločil sem se poslati krošnjarjem in prodajalcem krojnega blaga kakor tudi zasebnikom nizke pod nakupnimi cenami sledeče blago.

40-45 met. ostankov
(na željo sortiranih) za K 15.

Flanela nežne barve za moško in žensko perilo la.

Barohett za obleke in bluže (mod. uzorci).

Francoski kefir (pralen) za moško in žensko perilo.

Modro blago la za obleke, bluže in predpasnike (močno pralno blago).

Oxford dvoniten, za moške srajce.

Platno ubeljeno (trpežno blago).

Dolgost ostankov 3—12 metrov (garantirano pralno in brez pogreškov).

POZOR! Znesek vrnem takoj, v slučaju da blago ne ugaja, ter se more vrniti blago nefrankovano.

Vrhu tega prodam 40 metrov fino ubeljenega rumbarškega platna (za najfinejšo živотно in posteljno perilo) za K 17'90 po poštnem povzetju. — Dolgost ostankov od 6 do 14 metrov.

S. Stein TKALNICA **Nachod**

— na ČEŠKEM. —

Pri naročilu 2 zavojev franco. — Uzorec izdelkov priložen vsakemu zavoju.

Aleksander Salokar

umrl je danes po dolgi in mučni bolezni.

Pogreb bo jutri dne 19. t. m. ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti Piazza S. Caterina šte. 2.

TRST, dne 18. septembra 1909.

Žalujoči ostali.

MALI OGLASI

se računajo po 3 stot. besedo; mastno tiskane besede se računajo enkrat več. Najmanjša pristojbina stane 40 stotink. Plača se takoj.

Krojačnica Jerič sprejme takoj enega pomočnika in enega krojača, kateremu bi dal delo na dom. Ul. Chiozza šte. 17, II. n. 1609

Sod 280 l in štedilnik (spargherdt) sta na prodaj. Naslov pove Inzer. odd. Edinosti. 1632

Soba meblirana za dve osebi se odda v najem v bližini Narodnega doma. Naslov pove Inzeratni oddelek Edinosti. 1611

Na razpolago je v Portorose (v Istri) 200 hl črnega in 40 hl belega vina. Naslov pove Inzer. odd. Edinosti. 1612

Esposito & Bassa nasledniki Jakopa Klemene — TRST, ulica San Antonio 1. Trgovina manufaktur, blaga in malih predmetov ter solina za ženske obleke

Gostilna „Al Ginnasio“ ul. Squero nuovo 7 ima pijače in jedila prve vrste. Priporoča se slavn. občinstvu za obilen obisk H. Kosič. 1237

Kobal Anton TRST ulica Giuliani šte. 25 Trgovina jestvin. — Sveže blago — Cene zmerne. 1603

Josip Stofa mizarški mojster, Trst, ulica Belvedere šte. 8, izvršuje vsakovrstna mizarška dela.

Moške obleke paletots, dežniki se prodajajo za mesečne in tedenske obroke. Levi, v ul. Antonio Caccia št. 6, I. n. (1580)

Prodajam pristne kranjske klobase sveže dvakrat v teku tedna. — J. Luin, trgovec, Giacinto Gallina 6. 1567

Prodajo se vrata, okna, stopnice, parketi, doge, tramovje i. t. d. Ulica della Tesa 31, Cailardi. 1591

Sodi mali in veliki se prodajo v ulici della Valle 1. 1523

Dobra kuharica se ponuja h kaki do bri družini ali pa za gostilno. Naslov pove Inzeratni oddelek Edinosti. 1625

Mlad bančni uradnik išče stranski zasluzk. Sprejme vse instrukcije 6—13 letnih učencev. Cenjene ponudbe: Edinost „Corso“. 1592

Novo odpretje!

Jutri se odpre nova prodajalnica blaga
v Trstu, ul. Nuova 36
kjer se bo prodajalo blago kakor n. pr.: fuštanj, satin, prti, nogovice, **kakor tudi čevlji**
pod tovarniškimi cenami.

SLOVANSKA KNJIGARNA: **JOSIP GORENJEK - TRST**
IN TRGOVINA PAPIRJA: **ULICA VALDIRIVO ŠT. 40 (KRAJ KAVARNE NEW-YORK)**

se ob priliki začetka novega šolskega leta toplo priporočam vsem, kateri rabijo za šolsko deco knjige, zvezke, torbe in nahrbtnike, svinčnike, črtilo in sploh vse šolske potrebščine, da se obrnejo na to slov. trgovino, katera ima v zalogi vse omenjeno po najnižjih cenah in najboljše kakovosti. Daje se priporočiti slovenskim gg. učiteljem in trgovcem, kateri žele kupiti šol. potrebščine na debelo, da ima v zalogi šolske zvezke s slovenskim tekstom z 10 listi in pivnikom, katere oddaja po K 3— za 100 kosov, kakor tudi vse druge šolske potrebščine na veliko in malo. — Mali izveček šolskih in drugih knjig se pošlje vsakemu na zahtevo zastoj in poštne prosto.

Zahtevajte cenik zastoj in pošt. prosto.

Giuseppe Waldner

TRST - ulica Media 3 - TRST

Zaloga jelovega lesa s prodajo na drobno in debelo. — OKVIRJI iz bukovega in jel. lesa.

Izbera vsakovrstnih obloženih in ostruženih predmetov iz bukovega in jelovega lesa itd.

Bogata izbira obložkov. — Lopate za pekárje.

Spedicijska in
- komisijonalna družba

BALKAN

v Trstu, Riva Grumula 14.

Telef. 21-60. Brzjavi: Balkansped.
Žiro - račun pri Jadranski banki
v Trstu.

Sprejema v svoja dobro urejena skladišča vsakovrstno blago in daje na isto predjume pod najpovoljnejšimi pogoji, daje carinska posojila in ocarinjuje blago, preskrbuje prodajo blaga ter posreduje kupovanje in prodajo vsakovrstnega blaga po nalogu in na račun

svojih odjemalcev najkulantneje. Preskrbuje vsakovrstne pošiljatve na vse kraje hitro in točno.

Obavlja vse reklamacije in daje vsakovrstna strokovna pojasnila in navodila takoj in brezplačno.

Avstrijski kreditni zavod

za trgovino in obrt
(ustanovljen leta 1855). — (Glavnica in
reserve 185.000.000 kron).

Podružnica v TRSTU

Piazza Nuova št. 2 (lastno poslopje)

sprejme v svoje

jeklene varnosne celice

(izdelane od svetovne tvrdke Arnheim v Berlinu)
zajemljene proti požaru in vlom, pohrane
in upravljanje vrednot, kakor tudi samo po-
hrano zaprtih zavojev, ter da v dotičnih jeklenih
celicah v najem

:: varnosne shrambe (safes) ::

različnih velikosti, v katerih se lahko shranijo vred-
nostni papirji, listine, dragulji itd.
(Varnostne celice ne more nihče drugi odpreti
kakor stranke vzajemno z banko.

Podružnica Kreditnega zavoda sprejema hranilne vloge na knjižice

in jih obrestuje do nadaljnjega obvestila

po 3 1/2 %

Rentni davek plača direktno zavod.

Bavi se tudi z vsemi bankovnimi posli, ter
zavarovanjem proti zgubam na žrebanju.

KROJAČNICA

Andrej Lazzar

Trst, Piazza C. Goldoni 10, I. n.

Je preskrbljena s pristnim angleškim blagom zad-
nje mode v veliki izbiri in izdeluje vsako-
vrstne obleke po najnovejšem kroju.

JAKO ZMERNE CENE.

Ugodni pogoji plačevanja.

Hermangild Trocca

Barriera vecchia šte. 8

ima veliko zalogo

mrtvaških predmetov

VENCI

od porcelana in biserov vezanih z me-
deno žico, od umetnih cvetic s trae
kovi in napisi.

Slike na porcelanastih ploščah za spomenike
Najnižje konkurenčne cene.

OOOOOOOOOOOOOOOOOOOO

Velika zaloga koles

RUDOLF RÖTL

TRST, ul. Acquedotto 21. Telefon 1238.

Zaloga koles:
Peugeot, Waf-
fenrad, Stan-
dard od 150
kron naprej.
Pnevmatiki in
potrebščine.

Mehanična delavnica. Hitra postrežba. Cene
zmerne.

OOOOOOOOOOOOOOOOOOOO

Makso Smolensky

TRST

generalno zastopstvo in zaloga večkrat odlikovane pivovarne in (jedmena) tovarne
kneza A. J. Schwarzenberga v Protivinu (Češko) za Trst, Primorje, Istro, Dalma-
cijo, države sredozemskega morja in dežele rdečega morja.

Prodaja pivo v sodih in v steklenicah

svitlo izvozno pivo (à la Pilsen) črna granatko pivo (à la München)

Zaloga za Trst in notranje dežele ul. Gaetano Donizetti 3, Telef. 2284

Izvozna pisarna ulica TORRE BIANCA št. 20, Telefon 2315. Pri na-
ročilu od najmanj 12 steklenic — prosta vročitev na dom.

Zaloga moke prve vrste.

Aleks. Rupnik & Co - Trst

ulica Squero nuovo št. 11.

Zastopstva in glavna zaloga
najfinjših vrst pšenične moke in krmnih izdelkov
— poznatega valjčnega mlina —

VINKO MAJDIČ-a v Kranju

Brzjavi: Aleks. Rupnik — Trst.

Zaloga moke prve vrste

VELIKA ZALOGA

— apnenega karbida —

sodčekli od 100 kg kron 26; 50 kg kron
27; zrnati kron 29 za 100 kg,
te teže, embalaža zastoj.

PAOLO PATRIZI, TRST

ulica San Lazzaro šte. 9

Edina od o. kr. nameštništva avtorizo-
vana obrt za pokončavanje podgan, miši
liso, krto in vseh mrčesov, stenje
in vseh drugih živali

CARLO JENULL

Delavnica in zaloga TRST, ulica Tesa
šte. 30 pritišče.

Za 175.000 kron

:: moškega in ženskega perila ::

sem nakupil ob priliki neke konkurzne licitacije.

Prodajo se radi pomanjkanja prostora :: :: ::

ženske srajce

iz najfinjšega na-
ravnega chiffona s

pristnimi švicarskimi čipkami in ajour, jako solidno

zdelane po K 85 komad po poštnem povzetju.

Vrhu tega ženske hlače iz najfinjšega nitn.

chiffona s pristnimi švic. čipkami po K 175 komad.

EMANUEL ROTHOLZ

Dunaj VII, Neustiftgasse šte. 77.

Dopisovanje v vseh jezikih.

Naročiti je najkasneje do prihodnje srede.

Bogomil Pino

bivši notar v Sezani

ima svojo

novi prodaj- alnice :: ul.

TRSTU

ul. Vinc. Bellini 13

nasproti cerkve svet.

Antonia novega

Vsakovrstne verižice

po pravih tov. cenah

Teodor Korn

TRST, ulica Miramar šte. 65

Stavbeni in galanterij. klepar

Pokrivač streh vsake vrste.

Sprejemajo se vsakovrst-

na dela in poprave po

— NIZKIH CENAH —

Delo dobro in zjamčeno

Poslovodja Franjo Jenko.

Zaloga ovsa in klaje

Prodaja tudi koruzno perje za pastelje

M. ud. ZERQUENIA

ulica Luigi da Palestrina 2 (ogel ul. Corneo).

DANIELE PILLIN

TRST - ulica Acquedotto 94

TELEFON 241

Velika zaloga gašenega in

živega apna.

Tovarna cementnih plošč in

zaloga oglja za peči.

Odprlo se je

novi veliko skladišče

POHIŠTVA

in tapetarij

Paolo Gastwirth

v ulici Stadlon št. 6, Tel. 22-85

s veliko izbero popolnih sob vsakega sloga in mo-

derne risbe ter popolnih oprav za stanovanja. —

Zadnje novosti te stroke.

Zamore si vsako ogledati, ne da je primoran kupiti.

Ing. F. Bednarz & E. Marsilli

TRST

Zehnični zavod - Ulica San Lazzaro št. 16

Motori na plin, benzin, nafto in petrolin.

Centralni toplovodi.

JADRANSKA BANKA v TRSTU

Filijalka v Opatiji

Via della Cassa di Risparmio št. 5 (lastno poslopje).

Filijalka v Opatiji

KUPEJE IN PRODAJA

— VREDNOSTNE PAPIRJE —
(RENTE, OBLIGACIJE, ZASTAVNA PISMA,
PRIJORITETE, DELNICE, SREČKE i. t. d. i. t. d.)

— VALUTE IN DEVIZE —

PREDUJMI NA VREDNOSTNE PAPIRJE IN BLAGA
LEŽEČE V JAVNIH SKLADIŠČIH.

ESKOMPT MENIC IN INKASO. BORŽNA NAROČILA

— SAFE — DEPOSITS —

PROMESE K VSEM ŽREBANJEM. — — —

— ZAVAROVANJE SREČK. — — —

MENJALNICA.

VLOGE NA KNJIŽICE.

— TEKOCI IN ZIRO RACUN —

VLOZENI DENAR OBRESTUJE SE

OD DNE VLOGE DO DNE VZDIGA.

4 %

STAVBNI KREDITI — KREDITI PROTI

— DOKUMENTOM VKRCANJA. — — —

Uradne ure: 9.—12., 2.30—5.30. — Brzjavi: „JADRANSKA“ — Trst. — Telefon: 1463 in 1793.